

«شهروند» از گران فروشی، کم فروشی و تخلفات رایج تعزیراتی در آستانه سال نو در فروشگاه‌ها گزارش می‌دهد

مجازات ارزان

تقریباً برای همه پیش آمده است که وقتی برای خرید به مغازه‌ای مراجعه می‌کنند، متوجه می‌شوند که قیمت کالاها گران‌تر از دیگر مغازه‌هاست. گاهی نیز پیش می‌آید که به دلیل عادت به خرید از یک مغازه گمان می‌کنیم ارقام کالاهای عرضه‌شده واقعی است تا این که به‌صورت اتفاقی همان کالا را از جای دیگر تهیه می‌کنیم و متوجه می‌شویم که ای دل غافل، تا امروز گران می‌خریدیم. این مغازه همانی است که مقررات قانونی را زیر پا گذاشته است و قانون با او برخورد می‌کند. در برخی اوقات نیز مغازه‌ها به علت گرانی‌هایی که قرار است در آینده اتفاق بیفتند و از آنها اطلاع دارند، جنس‌های خرید قبلی موجود در مغازه‌هایشان را زودتر گران می‌کنند و از نرخ مصوب بالاتر می‌فروشند. حال هم که نزدیک سال جدید است و بحث گران‌فروشی داغ‌تر از همیشه است، براساس ماده ۲ قانون تعزیرات، گران‌فروشی عبارت است از: «عرضه کالا یا خدمات به بهای بیش از نرخ‌های تعیین‌شده توسط مراجع رسمی به‌طور علی‌الحساب یا قطعی و اجرا نکردن مقررات و ضوابط قیمت‌گذاری و انجام هر نوع اقدامات دیگر که منجر به افزایش بهای کالا یا خدمات برای خریدار شود».

در حال حاضر در قوانین و مقررات داخلی چند عنوان عمده در حوزه گران‌فروشی جرم‌انگاری شده است که البته در این حوزه دو قانون عمده شامل قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۳ مجلس شورای اسلامی و قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۶۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام وجود دارد و البته با اصلاح قانون نظام صنفی در سال‌های اخیر مرجع رسیدگی به تخلفات مربوط به بازار در سازمان تعزیرات متمرکز شده است. در همین قانون یک‌سری از تخلف‌های صنفی که فروشنده‌ها مرتکب آن می‌شوند، لیست شده است که عبارتند از: گران‌فروشی، کم‌فروشی، تقلب، احتکار، عرضه خارج از شبکه، عدم اجرای ضوابط قیمت‌گذاری و توزیع، فروش اجباری، عدم درج حلال‌شامی‌داندیک که یک کاسب یا همان فروشنده

هر یک از این کارها انجام دهد، متخلف است. خیلی‌ها هستند که تلاش می‌کنند تا فرادگر هم خواست موفق به تخلف و گران‌فروشی نشود. به این ترتیب علاوه بر سازمان تعزیرات، قوه قضائیه نیز از طریق سازمان بازرسی کل کشور و دادستان‌ها نظارت‌هایی در این زمینه دارد و اصلاً یکی از روش‌های طرح تخلفات در تعزیرات گزارش‌ها و مواردی است که از سوی سازمان تعزیرات اعلام می‌شود.

رسیدگی بدوی به جرم گران‌فروشی
بسیاری می‌دانند سازمان تعزیرات مسئول برخورد با این تخلفات است. در قدم نخست باید به یاد داشته باشید که هویت بدوی و تجدیدنظر در این سازمان

وجود دارند که به تخلفات رسیدگی می‌کنند. باید یکی از این موارد به وجود بیاید تا شعب بدوی تعزیرات حکومتی وارد میدان شوند؛ گزارش سازمان‌های بازرگانی، گزارش اتحادیه و واحدهای بازرسی و نظارت مجامع امور صنفی، گزارش انجمن‌های حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان، گزارش سازمان بازرسی کل کشور و سایر مراجع قضائی، دولتی، انتظامی و شکایت اشخاص حقیقی یا حقوقی.

وقتی گزارشی از سوی یکی از این گزیننده‌ها سازمان تعزیرات برسد، حداکثر ظرف ۱۵ روز سازمان نظر کارشناسی خود را به شعبه مربوط منتقل می‌کند. البته این روش طرح شکایت مزایایی دارد، اما

انتقال مال به قصد فرار از دین

اشخاص سودجو یا سوءاستفاده از موقعیت‌هایی که برای‌شان پیش می‌آید، مال دیگران را منتقل می‌کنند یا می‌فروشند. اشخاص به دلیل ناآگاهی از قانون مبادرت به انتقال اموال منقول یا غیرمنقول دیگران می‌کنند. در هر دو صورت، انتقال مال دیگران جرم است و مرتکب آن به مجازات‌های سنگینی محکوم می‌شود.

دلال در فروش مال غیر چه مسئولیتی دارد؟
اگر شکایت فروش مال غیر توسط وکیل انجام شود، چه مزایایی دارد؟
شکایت کیفری فروش مال غیر بعد از اثبات مالکیت پذیرفته خواهد شد؟
اگر سازنده واحد خود را بدون اطلاع مالک بفروشد، فروش مال غیر است؟
در صورت عدم انتقال سند خودروی نو به دلیل فروش مال غیر چه اقدامی می‌توان کرد؟

در صورتی که سند در رهن ایران خودرو باشد، فروش خودرو، فروش مال غیر است؟
حکم غیابی فروش مال غیر اگر سه‌سال حبس باشد، سوء پیشینه برای فرد خواهد شد؟

حق مالکیت برای مالک این امتیاز را به وجود می‌آورد که از ملک خود استفاده کند. مالکیت انحصاری است و تعلق حق مالکیت به یک نفر به معنی آن است که دست دیگران از آن مال کوتاه است و فقط مالک می‌تواند از مال خود استفاده کند. حالا فرض کنید که شخصی غیر از مالک، آن مال را بفروشد، در این صورت چه پیامدی در انتظار او است؟

مثلاً خانمی مالک یک خودرو یا خانه باشد و شوهر او بدون اطلاع زن، این خودرو را بفروشد؛ چنین وضعی را انتقال مال دیگری می‌گویند.
فروش مال غیر از جمله جرایمی است که علاوه بر این که نظم و امنیت جامعه را به هم می‌زند، خسارت‌های مادی را بر قربانی جرم وارد می‌کند، منظور از قربانی جرم مالک مالی است که بدون آذن او فروخته شده است.

دلال در فروش مال غیر چه مسئولیتی دارد؟

اگر دلال با علم و اطلاع برای فروش مال غیر همکاری کند، به‌عنوان شریک یا معاون جرم قابل تعقیب است.
برای مثال دلال زمین دیگری را که متعلق به فروشنده نیست و مرغوب‌تر و بهتر از زمین مورد معامله است، به خریدار نشان می‌دهد و پس از انجام معامله مبلغی بابت دلالی می‌گیرد یا با علم به این که زمین متعلق به دیگری است برای فروش، خریدار را ترغیب و قولنامه‌ای هم تنظیم می‌کند.

در صورتی که دلال شریک جرم هم باشد، مالک اموال می‌تواند بعد از این که محکومیت دلال را اثبات کرد، اموال دلال را توقیف کند.
اگر شکایت فروش مال غیر توسط وکیل انجام شود، چه مزایایی دارد؟
مدت زمان اثبات جرم فروش مال غیر کمتر است.
نیازی به حضور شاکی در دادگاه نخواهد بود.
وکیل می‌تواند در صورتی که فروش مال توسط دلال باشد، اموال دلال را هم توقیف کند.
وکیل می‌تواند برای جبران ضرر و زیان موکل و محکومیت شخص کلاهبردار اقدام کند.
وکیل می‌تواند رضایت یا عدم رضایت شاکی را اعلام کند و نیازی به حضور شاکی برای اعلام رضایت نخواهد بود. (رضایت شاکی فقط موجب تخفیف در مجازات کلاهبردار می‌شود و کلاً از بین نخواهد رفت.)

سوالات انتقال مال غیر (گلچین پرسش‌های مردمی در طی هشت‌سال)
شکایت کیفری فروش مال غیر بعد از اثبات مالکیت پذیرفته خواهد شد؟
بله، بعد از اثبات مالکیت از طرف شما در صورتی که اثبات شود فروش از جانب ایشان

تمامی شرایط به حکم دادگاه بستگی خواهد داشت و در صورتی که تمامی ملک متعلق به این دو نفر باشد، معامله باطل خواهد بود و در صورتی که شما اطلاع در خصوص فروش مال غیر نداشته باشید، مجازاتی برای شما منظور نخواهد شد.
مر اهل شکایت انتقال مال غیر توسط وکیل
در صورتی که قصد شکایت کیفری از فردی به دلیل فروش مال غیر را داشته باشید، می‌توانید مراحل زیر را انجام دهید.
شما نیاز به وقت مشاوره حضوری با وکیل متخصص در امور کیفری دارید (برای دریافت وقت با دفتر تماس حاصل فرمایید).
پس از گرفتن وقت حضوری با وکیل، جزئیات پرونده را برای وکیل شرح داده و چنانچه مدارکی برای اثبات ادعای خود یا دفاع از خود دارید به وکیل تحویل داده و کالتنامه وکیل را امضا می‌کنید.
در این مرحله وکیل مراحل قانونی برای شکایت و محکومیت مشتکی‌عنه در خصوص فروش مسال دیگری را انجام خواهد داد.
مدارک لازم برای شکایت انتقال مال غیر: مدارک شناسایی از قبیل شناسنامه و کارت ملی
ارائه مدارک فروش مال توسط دیگری و مستندات در این خصوص

بررسی جرم گران‌فروشی، چگونگی شکایت از واحد صنفی متخلف

بابک کاظمی، پژوهشگر حقوق گران‌فروشی، کم‌فروشی و احتکار از جمله جرایمی است که از بدو وضع و تصویب قانون مجازات عمومی قابل تعقیب تشخیص داده شده است. سپس بر اثر تغییراتی که در اوضاع و احوال اقتصادی و اجتماعی رخ داده، قوانین خاصی برای جلوگیری از گران‌فروشی یا احتکار به تصویب رسیده است که البته اگر به درستی اجرا شود، از وقوع بسیاری از جرایم در این زمینه جلوگیری می‌شود. در این بین گاهی ممکن است افراد سودجو و منتقل به فکر استفاده از بازار پر فروش و پر رونق مواد غذایی که همواره مشتری زیاد و کاربرد عمومی دارد، بیفتند و برای کم کردن هزینه‌های تولید همه‌ویزه شرایط دشوار کنونی» و به دست آوردن سود بیشتر دست به تقلب در مواد غذایی بزنند که این راه سلامت مردم را به خطر می‌اندازد. بیشتر این تقلب‌ها در بازار خرده‌فروشی است، اما گاه ممکن است به بازار فروش مواد اولیه هم سرایت کند.

در دین مبین اسلام به کسب روزی حلال بسیار تأکید شده است، بر این اساس بخشی از قوانین و مقررات اقتصادی که با کسب درآمد همراه است، همین موضوع را مدنظر قرار می‌دهد. در سازوکار اداری-حقوقی ایران، سازمان تعزیرات حکومتی و مدیران و فعالان این عرصه برای جلوگیری از افزایش جمعیت گران‌فروشان اقدام به تصویب قوانینی کردند و مجازات‌هایی را برای گران‌فروشان و محتکران در نظر گرفتند. براساس ماده ۲ قانون تعزیرات، گران‌فروشی عبارت است از: «عرضه کالا یا خدمات به بهای بیش از نرخ‌های تعیین شده توسط مراجع رسمی به‌طور علی‌الحساب یا قطعی و اجرا نکردن مقررات و ضوابط قیمت‌گذاری و انجام هر نوع اقدامات دیگر که منجر به افزایش بهای کالا یا خدمات برای خریدار شود»

مطابق ماده ۵۸ قانون نظام صنفی مصوب ۲۴ اسفندماه ۱۳۸۲ مجازات مرتکب کم‌فروشی جریمه کم‌فروشی با توجه به دفعات تکرار در طول هر سال به شرح زیر است:
الف - جبران خسارت وارد شده به خریدار و جریمه نقدی معادل دو برابر مبلغ کم‌فروشی، در صورتی که جریمه نقدی کمتر از مبلغ یکصد هزار ریال باشد، جریمه نقدی معادل یکصد هزار ریال خواهد بود.

ب - چنانچه کل مبلغ جریمه‌های نقدی پس از سومین مرتبه تخلف به بیش از ۲ میلیون ریال برسد، پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به‌عنوان متخلف صنفی به مدت ۱۰ روز نصب خواهد شد.
ج - خسارتی که کل مبلغ جریمه‌های نقدی پس از چهارمین مرتبه تخلف به بیش از ۲ میلیون ریال برسد، پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به‌عنوان متخلف صنفی نصب و محل کسب به مدت چهار ماه تعطیل خواهد بود.

در حال حاضر در قوانین و مقررات داخلی چند عنوان عمده در حوزه گران‌فروشی جرم‌انگاری شده است که البته در این حوزه دو قانون عمده شامل قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۳ مجلس شورای اسلامی و قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۶۷ مجمع تشخیص مصلحت‌نظام وجود دارد و البته با اصلاح قانون نظام صنفی در سال‌های اخیر مرجع رسیدگی به تخلفات مربوط به بازار در سازمان تعزیرات متمرکز شده است. در همین قانون یک‌سری از تخلف‌های صنفی که فروشنده‌ها مرتکب آن می‌شوند، لیست شده است که عبارتند از: گران‌فروشی، کم‌فروشی، تقلب، احتکار، عرضه خارج از شبکه، عدم اجرای ضوابط قیمت‌گذاری و توزیع، فروش اجباری، عدم درج قیمت و عدم صدور صورت‌حساب، گزارش تخلفات اشخاص حقیقی یا حقوقی مصرف‌کنندگان، گزارش سازمان بازرسی کل کشور و سایر مراجع قضائی، دولتی، انتظامی و شکایت اشخاص حقیقی یا حقوقی.

وقتی گزارشی از سوی یکی از این گزیننده‌ها به سازمان تعزیرات برسد، حداکثر ظرف ۱۵ روز سازمان نظر کارشناسی خود را به شعبه مربوطه منتقل می‌کنند. البته این روش طرح شکایت مزایایی دارد، اما خب برای آن یک اشکال بزرگ هم شمرده‌اند و این است که مانع از رجوع مردم به انجمن‌های حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان می‌شود و به‌نوعی فلسفه تشکیل این انجمن‌ها را در این زمینه زیر سوال می‌برد. در این باره به نیست بداند که صلاحیت داشتن یا نداشتن هر شعبه برای رسیدگی به یک پرونده در همان شعبه بررسی می‌شود. جالب‌تر این که اگر یک نفر تخلفات متعددی را مرتکب شده باشد، همه در همان شعبه و به‌صورت توأمان و یکجا مورد رسیدگی قرار می‌گیرد. البته اگر جرایم یک فرد مختلف باشند، به جرم وی در شعبه‌ای رسیدگی می‌شود که تخلف شدیدتری در حوزه کاری او صورت گرفته است. محدوده عمل شعب بدوی و تجدیدنظر سازمان تعزیرات، براساس آیین‌نامه این سازمان، شامل مواردی از قبیل گران‌فروشی، کم‌فروشی و تقلب، احتکار، عرضه خارج از شبکه، عدم درج قیمت، اخفا و امتناع از عرضه کالا، عدم صدور فاکتور، عدم اجرای ضوابط قیمت‌گذاری و توزیع، عدم اجرای تعهدات واردکنندگان در قبال دریافت ارز و خدمات دولتی، نداشتن پروانه کسب واحدهای صنفی، نداشتن پروانه بهره‌برداري واحدهای تولیدی، فروش ارزی، فروش اجباری و عدم اعلام موجودی کالا می‌شود.

احضار متخلف و روند رسیدگی بدین صورت است که شعب تعزیرات باید متهم را برای حضور مقرر در شعبه حاضر نشود، شعبه‌رأی راه‌صورت‌غیابی صادر می‌کند. البته بنا به شرایط حتی شعبه می‌تواند یکی از قرارهای کیفری به جز بازداشت متهم را صادر کند. در تمامی مراحل رسیدگی، طرفین پرونده حق استفاده از وکیل را دارند، نذ حقوق و تکالیف و کلام مطابق مقررات مربوط به قانون و کالت است. این راه بداندیک که آرای این محاکم در صورتی که مجازات پیش‌بینی شده در قانون برای هر بار تا ۵ هزار ریال جریمه تعیین شده باشد، قطعی خواهد بود.

گران‌فروشی و کم‌فروشی در قانون تعزیرات

مرتضی ناجی، حقوقدان و عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز از مطابق ماده ۲ قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۶۷ گران‌فروشی، عبارت است از: عرضه کالا یا خدمات به بهای بیش از نرخ‌های تعیین‌شده توسط مراجع رسمی به‌طور علی‌الحساب یا قطعی و عدم اجرای مقررات و ضوابط قیمت‌گذاری و انجام هر نوع اقدامات دیگر که منجر به افزایش بهای کالا یا خدمات برای خریدار شود. در گران‌فروشی تا مبلغ ۲۰ هزار ریال؛ مرتبه نخست تذکر کتبی و تشکیل پرونده مرتبه دوم؛ مرتبه سوم جریمه ۵ هزار مبنی بر عدم تخلف و ممنوع کردن پروانه واحد به مهر (تخلف دوم)؛ مرتبه سوم جریمه ۵ هزار ریال تا پنج برابر میزان گران‌فروشی و ممنوع کردن پروانه واحد به مهر (تخلف دوم)؛ مرتبه چهارم جریمه ۱۰ هزار ریال تا ۱۰ برابر میزان گران‌فروشی، قطع تمام با برخی خدمات دولتی از یک تا ۶ ماه و ممنوع کردن پروانه واحد به مهر (تخلف سوم)؛ مرتبه پنجم علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبه چهارم، تعطیل موقت از یک تا ۶ ماه و نصب پارچه به‌عنوان گران‌فروش و مرتبه ششم ششم تعطیل و لغو پروانه واحداعمال خواهد شد.

در گران‌فروشی از مبلغ بیش از ۲۰ هزار ریال تا مبلغ ۲۰۰ هزار ریال؛ مرتبه نخست جریمه معادل مبلغ گران‌فروشی و احتکار کتبی؛ مرتبه دوم جریمه از یک تا دو برابر میزان گران‌فروشی و ممنوع کردن پروانه واحد به مهر (تخلف نخست)؛ مرتبه سوم جریمه از یک تا پنج برابر میزان گران‌فروشی، احتکار (۲)، قطع خدمات دولتی و ممنوع کردن پروانه واحد به مهر (تخلف دوم)؛ مرتبه چهارم علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبه سوم، قطع تمام با برخی خدمات دولتی از یک تا ۶ ماه و ممنوع کردن پروانه واحد به مهر (تخلف سوم)؛ مرتبه پنجم علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبه سوم، تعطیل موقت واحدا از یک تا ۶ ماه و نصب پارچه به‌عنوان گران‌فروش و مرتبه ششم تعطیل و لغو پروانه واحد خواهد بود.

به این ترتیب در مرتبه نخست جریمه از یک تا دو برابر میزان گران‌فروشی، اخذ تعهد کتبی مبنی بر عدم تخلف (۳) و ممنوع کردن پروانه واحد به مهر (تخلف اول)؛ مرتبه دوم جریمه از دو تا پنج برابر میزان گران‌فروشی، خدمات دولتی از یک تا ۶ ماه و ممنوع کردن پروانه واحد به مهر (تخلف دوم)؛ مرتبه سوم علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبه دوم، تعطیل و لغو پروانه واحد و لغو کارت بازرگانی اعمال خواهد شد.

در مورد گران‌فروشی بیش از مبلغ یک میلیون ریال می‌توان گفت که در این تخلف نیز تعزیراتی شامل مرتبه نخست جریمه از دو تا پنج برابر میزان گران‌فروشی، احتکار (۴) و ممنوع کردن پروانه واحد به مهر (تخلف نخست)؛ مرتبه دوم جریمه از پنج تا هشت برابر میزان گران‌فروشی، قطع تمام با برخی خدمات دولتی از یک تا ۶ ماه و ممنوع کردن پروانه واحد به مهر (تخلف دوم)؛ مرتبه سوم علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبه دوم، تعطیل موقت واحدا از یک تا ۶ ماه و نصب پارچه به‌عنوان گران‌فروش و ممنوع کردن پروانه واحد به مهر (تخلف سوم)؛ مرتبه چهارم علاوه بر اخذ جریمه طبق مرتبه دوم، تعطیل و لغو پروانه واحد و لغو کارت بازرگانی خواهد بود. همچنین براساس تبصره ماده ۲ قانون تعزیرات حکومتی، در صورت تکرار تخلف، اعمال تعزیرات متناسب با مبلغ و مراتب تخلف خواهد بود.

اما از دیگر تخلفاتی که سازمان تعزیرات به آن می‌پردازد، کم‌فروشی و تقلب است. کم‌فروشی و تقلب عبارت است از: عرضه کالا یا خدمات، کمتر از میزان و مقادیر خریداری‌شده از نظر کمی و کیفی که منبای تعیین نرخ مراجع رسمی قرار گرفته است. تعزیرات کم‌فروشی و تقلب با توجه به میزان و مراتب آن عیناً مطابق تعزیرات گران‌فروشی خواهد بود که این موضوع در ماده ۳ قانون تعزیرات حکومتی عنوان شده است. نتیجه و به عبارت دیگر، مجازات کم‌فروشی و تقلب، همانند گران‌فروشی است، اما با این حال، قانون‌گذار در قانون تعزیرات حکومتی، از این دو نوع تخلف، تعاریف جداگانه‌ای عنوان کرده است.

همچنین احتکار عبارت از نگهداری کالا به‌صورت عمد به‌تأشخیص مرجع ذیصلاح و امتناع از عرضه آن به قصد گران‌فروشی یا اضرائ به جامعه پس از اعلام ضرورت عرضه توسط دولت است. ماده ۴ قانون تعزیرات حکومتی، علاوه بر آرایه تعریفی از احتکار، تعزیرات در نظر گرفته‌شده برای آن راه به تناسب مرتبه از تکاب تخلف، بیان کرده است. وی عنوان کرد: تعزیرات پیش‌بینی شده برای مرتکب تخلف، در مرتبه نخست الزام به فروش کالا و اخذ جریمه معادل ۱۰ درصد ارزش کالا؛ در مرتبه دوم، فروش کالا توسط دولت و اخذ جریمه از ۲۰ تا ۱۰۰ درصد ارزش کالا؛ در مرتبه سوم، فروش کالا توسط دولت، اخذ جریمه از یک تا سه برابر ارزش کالا، قطع تمام یا قسمتی از سهمیه و خدمات دولتی تا ۶ ماه و نصب پارچه در محل واحد به‌عنوان محتکر و در مرتبه چهارم نیز علاوه بر مجازات مرتبه سوم، لغو پروانه واحد و معرفی از طریق رسانه‌های گروهی به‌عنوان محتکر خواهد بود. این حقوقدان با بیان این که طبق تبصره ماده ۴ قانون تعزیرات حکومتی، در صورتی که نگهداری کالا با اطلاع مراجع ذیصلاح باشد، مشمول احتکار نخواهد بود، گفت: عنصر معنوی احتکار، قصد گران‌فروشی یا اضرائ به جامعه است.

از جمله دیگر تخلفات مندرج در قانون تعزیرات حکومتی می‌توان به عرضه خارج از شبکه، عدم درج قیمت، اخفا و امتناع از عرضه کالا، عدم صدور فاکتور، عدم اجرای ضوابط قیمت‌گذاری و توزیع، عدم اجرای تعهدات واردکنندگان در قبال دریافت ارز و خدمات دولتی و نیز نداشتن پروانه کسب واحدهای صنفی اشاره کرد.